

OPRACOWAŁA:

Izabela Dunal

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 40 im. G. Morcinka w Bytomiu

Mój wpływ na Ziemię – małe kroki, wielka zmiana

POZIOM EDUKACYJNY:	PRZEDMIOT:
szkoła podstawowa, klasy 2–3, uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	edukacja wczesnoszkolna (przyrodnicza, plastyczna, techniczna)

TEMAT PRZEWODNI:

Mój wpływ na Ziemię – małe kroki, wielka zmiana.

CEL LEKCJI:

kształtowanie pozytywnych postaw prośrodowiskowych i poczucia odpowiedzialności za najbliższe otoczenie (własne podwórko, park), wypracowanie postawy odpowiedzialności za zasoby (energia, woda) oraz uświadomienie, że codzienne małe decyzje (wyłączenie światła, zakręcenie kranu) mają bezpośredni pozytywny wpływ na planetę.

METODY PRACY / DZIAŁANIA NA LEKCJACH:

ćwiczenia praktyczne:

- „Segreguję śmieci” – zorganizowanie w klasie kącika do segregacji odpadów, przygotowanie pojemników z kartonów; omówienie kolorów pojemników, ćwiczenia praktyczne w prawidłowym segregowaniu odpadów,
- ćwiczenia z zakresu prawidłowego wyłączania urządzeń z prądu, prawidłowego mycia rąk, zębów (oszczędzanie wody),
- „klasowy mini ogródek” – założenie w klasie lub – w miarę możliwości – na terenie przyszkolnym kącika przyrody, sadzenie fasoli, ziół lub rzeżuchy w doniczkach i ich codzienna pielęgnacja,
- opracowanie „Kodeksu ekoucznia” z prostymi zasadami odnoszącymi się do tego, jak oszczędzać przyrodę, wodę i energię (np. „Wychodzę – gaszę światło”; „Zakręcam kran, gdy myję zęby”, „Wyciągam wtyczki ładowarek z gniazdek”),

- „Jestem eko” – pogadanka na temat ekologicznych zachowań oraz przygotowanie plakatu o tematyce ekologicznej,

ćwiczenie terenowe:

- „Detektywi energii” – zadaniem uczniów jest znalezienie miejsc, w których – w klasie lub w szkole – energia jest marnowana, np.: czy światło jest włączone, choć jest jasno lub nikogo nie ma w sali?, czy ładowarki są w gniazdkach, choć nic się nie ładuje? czy okno jest otwarte, gdy w sali jest włączone ogrzewanie? czy kran w łazience kapie lub woda leci za mocno podczas mycia rąk?; ćwiczenie można również wykonać w domu,
- gra terenowa „Co szkodzi Ziemi?” – wycieczka/spacer po terenie przyszkolnym, boisku lub parku; szukanie i zebranie przykładów rzeczy, które nie powinny znaleźć się w naturze (np. papierek, plastikowa butelka), oraz odnajdywanie przykładów „zdrowej Ziemi” (np. kwiaty, drzewa, czysta woda),

ćwiczenie z zakresu sprawczości zgodne z filozofią zero waste:

- „Ekoozdoby”, czyli recykling w sztuce – wykorzystanie odpadów (np. wytłoczki po jajkach, rolki po papierze, słoiczki) do tworzenia dekoracji, figurek zwierząt lub roślin czy obrazów,
- „Drugie życie odpadów” – wykonanie przedmiotów codziennego użytku (np. pojemnik na drobiazgi lub kredki, maskotka, świecznik, ramka na zdjęcie, wazon) z wykorzystaniem materiałów odpadowych (np. kartony, butelki, słoiczki, rolki po papierze, stare skarpetki, guziki, resztki włóczek, materiałów, makulatura),
- „Mandale – collage z natury” – układanie kompozycji i wzorów z materiałów pochodzenia naturalnego (np. liści, kamieni, szyszek) zebranego podczas spaceru. Uwaga: Zbieramy wyłącznie elementy martwej natury, takie jak opadłe liście, kamienie czy szyszki – nie zrywamy roślin i nie szkodzimy zwierzętom. Zadanie pokazuje, że można tworzyć piękne prace, jednocześnie dbając o środowisko i nie ingerując w naturalne życie przyrody,
- stworzenie prostych gier o tematyce ekologicznej, np. memory, puzzle, gry planszowe z zadaniami, z wykorzystaniem materiałów wtórnych (kartonów, korków, nakrętek, makulatury, guzików itp.),

ćwiczenia z wyobraźni:

- „Ekosuperbohater w akcji” – wymyślanie przez uczniów supermocy związanych z ochroną Ziemi (np. szybkie zakręcanie kranów, moc wyłączania niepotrzebnego prądu), imię dla superbohatera i opowiadanie o swojej misji ratowania planety, a następnie rysowanie postaci superbohatera,
- „Planeta za 10 lat” – skierowanie do dzieci prośby, by zamknęły oczy i wyobraziły sobie swoje ulubione miejsce (park, podwórko) za 10 lat, jeśli o nie należycie nie zadamy (brudne, zniszczone), oraz za 10 lat, jeśli wszyscy będziemy o nie dbać (czyste, pełne zieleni); uczniowie mogą narysować swoje wizje,

ćwiczenia z lokalności i regionalności:

- „Lokalny ekoszyk” – omówienie, które owoce i warzywa rosną w Polsce i zwrócenie uwagi na ich sezonowość; rysowanie plakatu ukazującego, że spożywanie lokalnych produktów jest dobre dla Ziemi, bo nie potrzeba samolotu ani statku, by je dostarczyć,
- „Ekomisja – drugie życie rzeczy” – zorganizowanie w klasie akcji wymiany książek, zabawek, ubrań, których już nie używamy, a które mogą się jeszcze komuś przydać,

ćwiczenia oparte na międzypokoleniowości:

- „Ekoporady babci i dziadka” – przygotowanie przez uczniów pytań dla rodziców/dziadków o to, jak oszczędzali wodę i energię, gdy byli dziećmi (np. brak lodówki, pranie ręczne); wykorzystanie starszych, sprawdzonych sposobów oszczędzania (np. cerowanie ubrań, naprawianie zepsutych i starych rzeczy, używanie siatek materiałowych na zakupy i szklanych butelek),
- „Danie z resztek – smacznie i bez marnowania” – rozmowa uczniów z zaproszoną do klasy starszą osobą lub w domu z dziadkami/rodzicami o tradycyjnych potrawach, w których wykorzystuje się resztki jedzenia, np. czerstwy chleb (na grzanki, wodzionkę), warzywa z rosółu (na sałatkę) lub resztki z obiadu (na pastę do pieczywa); wspólne przygotowanie jednej z tych potraw, podkreślenie, że niemarnowanie jedzenia to dbanie o Ziemię (zasoby, które na niej wyrosły).

UWAGI DO LEKCJI:

Należy dostosować metody i formy pracy do indywidualnych możliwości i umiejętności uczniów, uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim mogą potrzebować więcej czasu na wykonanie zadań. Podczas jednej jednostki lekcyjnej warto skupić się tylko na jednym wybranym zagadnieniu ekologicznym (np. tylko segregacja śmieci albo tylko oszczędzanie energii elektrycznej lub wody). Należy unikać mieszania zbyt wielu pojęć.

(EKO)INSPIROWNIK NAUCZYCIELSKI. MATERIAŁY DODATKOWE I MULTIMEDIA:

Lokomotywa 2. Czytam i poznaję świat. Podręcznik dla klasy drugiej, oprac. zbiorowe, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, Gdańsk 2018.

Lokomotywa 3. Czytam i poznaję świat. Podręcznik dla klasy trzeciej, oprac. Zbiorowe, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, Gdańsk 2019.

Bednarek J., *Ty też możesz uratować świat. Ekoopowieści z Pietruszkowej Woli*, Fundacja ING Dzieciom, Katowice 2022.

Ekologia. Atlas ilustrowany, red. W. Głuch, Wydawnictwo Europa, Wrocław 2009.

Łabno G., *Ekologia. Ilustrowana encyklopedia*, Wydawnictwo Europa, Wrocław 2011.

Gut H., *Elementariusz ekologiczny*, Nowa Era, Warszawa 1999.

Veit B., Wolfrum Ch., *Książka o odpadach*, Polski Klub Ekologiczny, Kraków 1995.

Hare T., *Świat wokół nas. Recykling*, Oficyna wydawnicza Alma-Press, Warszawa 1995.

Bajki dla dzieci TV, *Kodeks małego ekologa*, YouTube, 13.01.2026,
<https://www.youtube.com/watch?v=6wdXViF1Gf8>

Tola i świat, *Dzień Ziemi. Ekologia. Jak możemy dbać o planetę*, YouTube, 13.01.2026,
https://www.youtube.com/watch?v=Pr7_bb9B3fo

M8 Production House, *Ekologiczny dom – bajka edukacyjna*, YouTube, 13.01.2026
<https://www.youtube.com/watch?v=PYd88-RyaLs>

Kamlotki, *Kazio i Dzień Ziemi. Film edukacyjny dla dzieci*, YouTube, 13.01.2026,
<https://www.youtube.com/watch?v=MDcQRG1mebY>

Kidsolandia TV, *Segregacja śmieci – Recykling odpadów – Śmieciarki – Bajka edukacyjna dla dzieci – Ekologia*, YouTube, 13.01.2026,
<https://www.youtube.com/watch?v=AlYtEK35lGE>

SŁOWA KLUCZE:

ziemia (żywiol przewodni), ekologia, proekologiczne postawy, zero waste, segregacja śmieci, oszczędzanie wody/energii, sprawczość (mój wpływ), odpowiedzialność, recykling, zasoby Ziemi, zmiany klimatu (uproszczone), detektyw energii, świadoma konsumpcja.

Gra terenowa *Co szkodzi Ziemi?*

Fot. Izabela Dunal, 21.10.2025

Plakat pt. *Jestem eko*

Fot. Izabela Dunal, 21.10.2025

Ekomemory

Fot. Izabela Dunal, 21.10.2025